

Єдиний державний екзамен з УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Варіант 4205

Інструкція щодо виконання роботи

Екзаменаційна робота складається з двох частин, що містять 27 завдань. Частина 1 містить 26 завдань, частина 2 – одне завдання.

На виконання екзаменаційної роботи з української мови відводиться 3,5 години (210 хвилин).

Відповідями до завдань 1-26 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Відповідь запишіть в зоні відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у бланк відповідей №1.

КВМ

Бланк

Відповідь:

А	Б	В	Г	Д
5	2	6	1	3

 7 5 2 6 1 3

Відповідь:

РАСКИДАТЬИСПУГАТЬ

 9 Р А С К И Д А Т Ь И С П У Г А Т Ь

Відповідь: 1 2 4 14 1 2 4

Завдання 27 частини 2 – твір за прочитаним текстом. Це завдання виконується на бланку відповідей №2.

Всі бланки ЄДЕ заповнюються яскравими чорними чорнилами. Допускається використання гелевої, або капілярної, або пір'яної ручки.

При виконанні завдань можна користуватися чернеткою. Записи у чернетці не враховуються при оцінюванні роботи.

Бали, одержані Вами за виконанні завдання, сумуються. Намагайтеся виконати як можна більше завдань і набрати найбільшу кількість балів.

Після завершення роботи перевірте, щоб відповідь на кожне завдання у бланках відповідей №1 і №2 була записана під правильним номером.

Бажаємо успіху!

Частина I

Відповідями до завдань 1-26 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Запишіть відповідь в поле відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №1 справа від номера завдання, починаючи з першої клітинки, без пробілів, ком та інших додаткових символів. Кожну букву чи цифру пишеть в окремій клітинці відповідно до наведених у бланку зразків.

Прочитайте текст і виконайте завдання 1-3.

(1)Ідея біогенезу походить із стародавніх індуських і перських релігійних уявлень про відсутність початку і кінця у природних явищах і уявляє собою одну з гіпотез походження життя на Землі. (2)<...> цією версією життя існує у Всесвіті вічно. (3)Найпростіші організми або їх спори («насіння

життя») могли бути з космосу занесені на Землю, де знайшли сприятливі умови, розмножилися і дали початок еволюції від простих форм до більш складних.

1

Укажіть речення, в яких правильно передається ГОЛОВНА інформація, що міститься в тексті. Запишіть номери цих речень.

1) Ідея біогенезу, заснована на стародавніх східних релігіях, є гіпотезою космічного походження життя на Землі, згідно з якою життя існує у Всесвіті вічно.

2) Про космічне походження життя на Землі, згідно з ідеєю біогенезу, свідчать наскальні зображення «насіння життя» – предмети, схожі на літальні апарати.

3) Згідно з перським релігійним уявленням «насіння життя», що з'явилося на Землі, розмножилося і дало початок еволюції у Всесвіті.

4) Згідно з ідеєю біогенезу, заснованої на древніх східних релігіях, життя у Всесвіті існує вічно, а на Землі воно з'явилося завдяки занесеним з космосу найпростішим організмам або їх спорам.

5) Гіпотеза біогенезу говорить, що життя на Землю з космосу могло бути занесене за допомогою космічних кораблів, надісланих позаземними цивілізаціями.

Відповідь: _____.

2

Яке з наведених нижче слів (сполучень слів) повинно стояти на місці пропуску в другому реченні тексту? Випишіть це слово (сполучення слів).

Завдяки

Всупереч

Щодо

Згідно з

Незалежно від

Відповідь: _____.

3

Прочитайте фрагмент словникової статті, у якій наводиться значення слова УМОВА. Визначте значення, у якому це слово вживається у третьому (3) реченні тексту. Випишіть цифру, що відповідає цьому значенню у наведеному фрагменті словникової статті.

УМОВА, *и, жін.*

1. Взаємна усна чи письмова домовленість про що-небудь; угода, договір.

2. Вимога, пропозиція, які висуваються однією з сторін, що домовляються про що-небудь, а також при укладанні угоди, договору.

3. чого, рідше для чого, заст. до чого. Необхідна обставина, яка робить можливим здійснення, створення, утворення чого-небудь або сприяє чомусь.

4. перев. мн., які або чого. Обставини, особливості реальної дійсності, при яких відбувається або здійснюється що-небудь.

5. мн. Правила, які існують або встановлені в тій чи іншій галузі життя, діяльності, які забезпечують нормальну роботу чого-небудь.

Відповідь: _____.

4

В одному з наведених нижче слів допущено помилку в постановці наголосу: **НЕПРАВИЛЬНО** виділена буква, що позначає наголошений голосний звук. Випишіть це слово.

абИколи

вИмога

дрОва

грОшей

новИй

Відповідь: _____.

5

В одному з наведених нижче речень **НЕПРАВИЛЬНО** вжито виділене слово. **Виправте лексичну помилку, дібравши до виділеного слова паронім. Запишіть дібране слово.**

Високу ціну за лист платив не відправник, а АДРЕСАНТ.

Інженер потрапив у обвал, а РОЗУМНА тварина прибігла просити старого на порятунок!

Молода письменниця сама собі шукала СТИЛЬОВІ стежки свого літературного майбутнього.

Передвиборну кампанію ведуть насамперед і головним чином для ОСВІЧЕННЯ народних мас.

Як людина досвідчена і ТАКТОВНА, Андрій Іванович не проявив будь-якої поспішності, не став набридати Харитонові.

Відповідь: _____.

6

Відредагуйте речення: виправте лексичну помилку, **вилучивши зайве** слово. Випишіть це слово.

Після зустрічі на найвищому рівні сторони підписали договір про взаємну співпрацю.

Відповідь: _____.

7

В одному з наведених нижче словосполучень допущено помилку при узгодженні числівника з іменником. Виправте помилку і запишіть це словосполучення правильно.

п'яти книжок

два загони

чотири кілограм

півтора дня

вісім днів

Відповідь: _____.**8**

Установіть відповідність між граматичними помилками і реченнями, в яких вони допущені: до кожної позиції першої колонки доберіть відповідну позицію з другої колонки.

ГРАМАТИЧНІ ПОМИЛКИ	РЕЧЕННЯ
А) неправильна побудова речень із дієприслівниковими зворотами	1) Краще розум, ніж золото. 2) Спортсмен довго не тренувався, і він не зміг взяти участь у змаганнях. 3) Ідучи до школи, почався дощ.
Б) помилкове узгодження форми вищого ступеня в роді, числі з підметом	4) Із розповідів бабусі мені відомо, що добро має перемагати зло. 5) Здавна в народі кажуть: яка криниця – такий і господар, який поріг – така й господиня.
В) змішування ознак особового і безособового речення	6) Молодий лісник побудував у лісі хату й посадив дуба під вікном. 7) Свою рідну мову ми любимо найбільше од усіх мов на світі.
Г) помилка в побудові складного речення	8) У ці роки було написано кілька оповідань і одна повість. 9) Цей випуск програми цікавіше, ніж попередній.
Д) помилка у відмінюванні іменника	

Запишіть у таблицю вибрані цифри під відповідними буквами.

Відповідь:

А	Б	В	Г	Д

9

Укажіть варіанти відповідей, у яких у всіх словах одного рядка пропущена одна й та сама буква. Запишіть номери відповідей.

- 1) п..ріжок, з..леніти, виш..нька
- 2) ч..рнетка, к..шеньковий, книж..чка
- 3) шерш..нь, визволит..ль, в..селоці
- 4) м..гдаль, ріднес..нький, жод..н
- 5) кис..нь, с..зонний, р..тельно

Відповідь: _____.

10

Укажіть варіанти відповідей, у яких у всіх словах одного рядка пропущена одна й та сама буква. Запишіть номери відповідей.

- 1) ..рівняти, ..цідити, ..сунути
- 2) ..косити, ..носити, ..рівняти
- 3) пр..крашати, пр..жорстокий, пр..спокійно
- 4) пр..подобний, пр..погано, пр..зирливий
- 5) бе..турботний, ро..кривати, ..казати

Відповідь: _____.

11

Укажіть варіанти відповідей, у яких в усіх словах одного рядка пропущений м'який знак. Запишіть номери відповідей.

- 1) радіс..тю, лан..цюг
- 2) спитаєш.., нен..чин
- 3) ковал..ський, лос..йон
- 4) буд..те, крад..кома
- 5) ц..вах, наріж..те

Відповідь: _____.

12

Укажіть варіанти відповідей, у яких у всіх словах одного рядка пропущений апостроф. Запишіть номери відповідей.

- 1) гороб..ята, кров..ю
- 2) безправ..я, без..іменний
- 3) в..ялити, без..ядерний
- 4) зіп..ястись, пр..янощі
- 5) зав..язка, бур..я

Відповідь: _____.

13

Визначте речення, в якому **НЕ** зі словом пишеться разом. Розкрийте дужки і випишіть це слово.

Хто (НЕ)ВМІЄ робити, любить поговорити.

З чужої біди (НЕ)СМІЙСЯ.

Сам (НЕ)ЗЧУВСЯ, як здоров'я позбувся.

(НЕ)ВЧИ рибу плавати.

Чужим розумом (НЕ)ПРОЖИВЕШ.

Відповідь: _____.

14

Визначте речення, у якому обидва виділених слова пишуться разом. Розкрийте дужки і випишіть ці два слова.

ЩО(Б) вода не принесла, ВОНА(Ж) колись і забере.

ЯКБИ(ТО) так сталося, дуже добре БУЛО(Б).

Чисте полуденне небо, і ТИХО(ТИХО), НЕМОВ(БИ) все заснуло.
На передньому плані, ПО(ПІД) плавнями, спокійно сяяла річка, а
(В)ПОДОВЖ неї табунилось білими хатками село.

Відповідь: _____.

15

Укажіть всі цифри, на місці яких пишеться **НН**.

Багря(1)є здорове(2)є сонце поволі засувалося за горизонт. У незвичайній темі було чути пташи(3)ий спів. На призьбі під хатньою стріхою сиділа бабуся і розповідала гурту діток незрівня(4)і ні з чим, судячи з їхніх виразів облич, історії.

Відповідь: _____.

16

Розставте розділові знаки. Укажіть два речення, в яких потрібно поставити **ОДНУ** кому. Запишіть номери цих речень.

1) Ці кольорові пахощі лоскотали мені ніздрі паморочили голову трепетно зболювали серце.

2) Є на Тернопільщині мальовничий і красивий куточок із солодкою назвою Медобори.

3) Починався він десь за невидимим обрієм вихлюпувався на промоклий зелений луг у прозорих бульбашках і срібних бризках.

4) Пливають тягнуться видноколами і лісами білі тумани.

5) У сімдесятих роках минулого століття в Медоборах працювала Прикарпатська археологічна експедиція на чолі з науковцями Борисом Тимощуком та Іриною Русановою.

Відповідь: _____.

17

Розставте розділові знаки: укажіть цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Вершини гір (1) од снігу білі (2) сліпучо сяють навкруги.

Відповідь: _____.

18

Розставте розділові знаки: укажіть цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Це (1) мабуть (2) очікуючи весну (3) гомонить душа лісу.

Відповідь: _____.

19

Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Розмовляй рідною мовою свого народу скрізь (1) де її розуміють (2) з усіма (3) хто її розуміє.

Відповідь: _____.

20

Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Щастя подібне метелику (1) чим більше його ловиш (2) тим більше воно вислизає (3) але якщо ви перенесете свою увагу на інші речі (4) воно прийде (5) і тихенько сяде вам на плечі.

Відповідь: _____.

21

Знайдіть речення, у яких **кома ставиться** відповідно до одного й того ж правила пунктуації. Запишіть номери цих речень.

1) Сонце давно вже сіло в рожевий туман, який ще довго стояв на обрії. 2) Червоні паруси неба згорталися і спадали слідом за сонцем кудись у чорну прірву. 3) Обрій почала огортати все гущіша і гущіша темрява, і небо стало схожим на густо розведену у воді синьку. 4) Одинок над старим вітряком, що мріяв біля Власівського хутора, вогняною крапелькою все ясніше і ясніше замерехтіла вечірня зоря. 5) Слідом за нею сипонув жар. 6) Проїшовши по небу, тепла ніч стала оволодівати і землею. 7) Птахи затихали, сідали на м'які гніздечка.

(З посібника)

Відповідь: _____.

Прочитайте текст і виконайте завдання 22-27.

(1) Одним із найважливіших кроків у житті є вибір професії. (2) Адже займатися тим, що тебе цікавить, приносить радість, – одна з умов відчуття життєвої повноцінності. (3) Вибір навчального закладу, а згодом професії значною мірою впливає на все наступне життя молодій людині. (4) Тут не можна покладатися на випадковість, квапитися. (5) Необхідне найсерйозніше ставлення до цієї проблеми як батьків, так і дітей. (6) Молоді люди, буває, самі не знають, що б їм хотілося робити. (7) Їхні життєві інтереси ще не сформовані, а батьки так само мають досить туманне уявлення про можливості, що відкриваються перед їхньою дитиною. (8) Інколи виручають щасливі випадки. (9) Старшокласник, наприклад, може зацікавитись тим, чим захоплюються його товариші, і відповідно до цього обирає потім свою майбутню професію. (10) Трапляється, що не сім'я, не школа, а хтось зовсім інший – родич або знайомий – може виявити певний талант учня. (11) Набагато частіше впливають на вибір майбутнього фаху батьки, їхня робота, уподобання, але свою майбутню спеціальність молода людина повинна обирати самостійно, цілеспрямовано й не поспіхом.

(12) Тим же, хто орієнтується в основному на престиж професії, не зайве нагадати, що більшість наших громадян мають не престижні, але не менш корисні, необхідні й цікаві професії.

(За І. Томаном)

22

Які з висловлювань відповідають змісту тексту? Укажіть номери відповідей.

- 1) Вибір професії – важливий крок у житті.
- 2) Необхідне серйозне ставлення до проблеми вибору професії як батьків, так і дітей.
- 3) При виборі професії можна покладатися на випадковість, але не потрібно квапитися.
- 4) Свою майбутню професію молоді люди повинні обирати разом з батьками.
- 5) Молоді люди найчастіше орієнтуються на престижні професії.

Відповідь: _____.

23

Які з перерахованих тверджень є правильними? Укажіть номери відповідей.

- 1) Тип тексту – розповідь.
- 2) Тип тексту – роздум.
- 3) Тип тексту – опис.
- 4) Речення 8-12 пояснює зміст речень 6-7.
- 5) Речення 11-12 містить розповідь.

Відповідь: _____.

24

З дев'ятого (9) речення випишіть слово іншомовного походження.

Відповідь: _____.

25

Знайдіть речення, яке пов'язане з попереднім за допомогою присвійного займенника. Укажіть його номер.

Відповідь: _____.

Прочитайте фрагмент рецензії, складеної на основі тексту, який Ви аналізували, виконуючи завдання 22-25. У цьому фрагменті розглядаються мовні особливості тексту. Деякі терміни, використані в рецензії, пропущені. Вставте на місця пропусків (А, Б, В, Г) цифри, що відповідають номерам термінів зі списку. Запишіть під кожною літерою відповідну цифру.

«Автор тексту доводить, що одним з найважливіших кроків у житті людини – це вибір професії. Досягається це за допомогою (А)_____ (найважливіших кроків з першого речення, молода людина з третього речення) та синтаксичних засобів виразності: (Б)_____ (речення 1,3,8), (В)_____ (речення 6, 9), (Г)_____ (речення 2, 6, 11, 12)».

Список термінів:

- 1) гіпербола
- 2) ряди однорідних членів речення
- 3) епітет
- 4) вставні слова
- 5) синоніми
- 6) метафора
- 7) порівняльний зворот
- 8) прості речення
- 9) складні речення

Відповідь:

А	Б	В	Г

Не забудьте перенести всі відповіді у бланк відповідей № 1 згідно з інструкцією щодо виконання роботи.

Частина II

Для відповіді на це завдання використовуйте БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №2.

27

Напишіть твір за прочитаним текстом.

Сформулюйте одну з проблем, поставлених автором тексту.

Прокоментуйте сформульовану проблему. Введіть у коментар два приклади-ілюстрації з прочитаного тексту, які, на Вашу думку, важливі для розуміння проблеми вихідного тексту (унікайте надмірного цитування). Дайте пояснення до кожного прикладу-ілюстрації. Укажіть смисловий зв'язок між прикладами-ілюстраціями та проаналізуйте його.

Сформулюйте позицію автора (оповідача).

Сформулюйте і обґрунтуйте своє ставлення до позиції автора (оповідача).

Обсяг твору – не менше 150 слів.

Робота, написана без опори на прочитаний текст (не за даним текстом), не оцінюється. Робота оцінюється 0 балів, якщо твір – це переказ вихідного тексту або повністю переписаний вихідний текст без жодних коментарів.

Твір пишеться акуратно, розбірливим почерком.